

**SAMPLER
SÈRIES**

25 DE JUNY

MUHBA OLIVA ARTÉS

KRAFT

LINDBERG BY LINDBERG

PROGRAMA DE MÀ

MAGNUS LINDBERG

KRAFT

PER A SIS SOLISTES, ORQUESTRA I ELECTRÒNICA

(1985)

GYÖRGY LIGETI

LONTANO

(1967)

ANSSI KARTTUNEN, VIOLONCEL

MAGNUS LINDBERG, PIANO

ÁLVARO AYUSO, PERCUSSIÓ

ÍÑIGO DÚCAR, PERCUSSIÓ

XAVIER CASTILLO, CLARINET

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE L'ESMUC

ERNEST MARTÍNEZ IZQUIERDO, DIRECCIÓ

VIOLINS Júlia Álvaro / Guillem Armengol / Roger Beroy / Amanda Camacho / Inés Cárdenas / Paula Del Río / Paula Diz / Maria Erra / Martí Font / Anna M.ª Garcia / Helena Gilabert / Hugo Gracia / Carmen Guerra / Aina Hujic / Daniela Lewysohn / Laura Nicolás / Clara Pardo / Carmen Pascual / Jordi Prim / Xavier Querol / Mario Rabanal / Elena Rodríguez / Paula Ros / Marta Rossello / Gerard Seguí / Andrea Talavera VIOLES Gerard Aranibar / Jaume Bosser / María Cabús / Ana Cerdán / Anna Espejo / Claudia García / Erika Denise González / Leire Martínez De Rituerto / Antoni Masegú / Irimia Menchero / Zhongjin Gorane Ruiz VIOLONCELS María Arias / Carla Artigau / Claudia Cárdenas / Sergi Garcia / Carles Girbau / Cèlia Juan / Núria Mena / Alba Morros / Julia Ramos / Anna Ripoll / Sergi Sancho CONTRABAIXOS Felipe Contreras / Bruno Gil Moreno De Mora / Anna Cristina Grau / Pau Llopis / Paula Piñero / Silvia Roca / Marcos Vazquez FLAUTES Neus Aznar / Sara Chavarria / Quim Ferrer / Queralt Moreno / Virginia Tato OBOÈS Carla Aguilar / Laura Carles / Marc Guillén / Xavier Martorell / Miguel Mira CLARINETS Antonio Cruzado / Joan Angel Esteve / Sergio Ferrer / Antonio Ruiz / Uxía Sierra FAGOTS Sabina Aran / Daniel Gálvez / Antonio López / Josep Rovira TROMPES Marc Anguera / Arantxa Portolés / Pau Riedweg / Pau Torres TROMPETES Joan Alós / Gabriel García / Miguel Robles / Guillem Rodríguez TROMBONS Pol Fernández / Alberto Poggialini / Vicent Ribera / Jordi Riera TUBA David Camil Boros SAXÒFON Carlos Segura PERCUSSIONS Álvaro Ayuso / Íñigo Dúcar / Manel Ferrer / Adrià Font / Eloi Gomà / Maria Teresa Valdés ARPES Anna Aleshina / Esther Pinyol PIANO/CELESTA Ramon Serna

David Poissonier, enginyer de so

COMENTARI

per Asier Puga

FORÇA

«Hi ha artistes que fan sentir la veritable mesura de les coses. Tota la seva vida porten aquesta càrrega, i nosaltres els n'hem d'estar agraïts!», va afirmar el matemàtic Yuri Manin en relació amb

el cineasta Andrei Tarkovski, que va recollir aquest comentari als seus fascinants diaris. El programa que es presenta a continuació el componen dos creadors que també podrien ser receptors d'aquesta afirmació de Manin.

L'obra amb què comença el programa, *Kraft* ('força'), és la primera gran obra de Magnus Lindberg i la que li va valdre el premi de la Tribuna Internacional de Compositors i, posteriorment, el Premi de Música del Consell Nòrdic.

Kraft, que es va escriure per al Toimii, l'ensemble-laboratori fundat per Lindberg juntament amb altres compositors el 1980, i orquestra simfònica, té una plantilla concreta de conjunt instrumental solista (clarinet, dos percussionistes, piano, violoncel, director i controlador de so), gran orquestra i electrònica en viu. S'emmarca, per una banda, en l'interès de Lindberg per sonoritats amb cert caràcter 'primitiu' on els elements percussius prenen el protagonisme. El mateix es pot afirmar de les seves obres prèvies *Ablauf* (1983), per a clarinet i dos percussionistes *ad libitum*, que s'ha de tocar durant el descans («un concert no és una situació social neutral», va afirmar Lindberg referint-se a l'obra) o *Tendenza* (1983), per a 21 músics, on grans blocs sonors col·lideixen entre si. L'experiència adquirida a través d'aquestes obres, juntament amb la influència de Xenakis, el món musical dels objectes sonors de Pierre Schaeffer, Vinko Globokar o l'interès per la música espacial impulsat per Stockhausen amb la seva obra *Gruppen* (1957) –per altres orquestres que envolten el públic– i per les sonoritats i possibilitats electròniques, fan de *Kraft* una composició única, una mena d'obra frontissa en què semblen confluïr i reconduir-se els interessos i les violències sonores d'una època.

Kraft és la primera obra a gran escala on Lindberg va fer servir l'ordinador. Dels dos anys que va trigar a compondre l'obra, el primer el va dedicar gairebé exclusivament a la preparació del programari que, com si es tractés d'un enginyer digital, li permetria realitzar totes les seves invencions sonores. «Va ser emocionant descobrir que l'ordinador havia obert una perspectiva sobre el meu material. També m'ha donat la força per atrevir-me a utilitzar solucions molt més simples que les que feia servir abans. El tractament del material amb l'ordinador ha estat un procés molt plàstic, com modelar amb fang!», va explicar el mateix Magnus Lindberg.

Si per a Mahler una simfonia havia de ser com el món («ho ha de contenir tot»), Lindberg sembla que es fa ressò d'aquesta metàfora; a *Kraft*, els conceptes d'interpret, de solista, fins i tot el de director o el mateix ritual del concert i, per tant, l'exercici de l'escolta, es porten a nous llocs inesperats. Per exemple, els solistes es mouen al llarg de l'espai durant l'obra alhora que toquen instruments de percussió metàl·lics imaginatius i poc usuals. El mateix director, en un moment donat, es converteix en una mena d'estranya capsa de música i emet diferents sons amb la boca.

«Em realitzo a través de la meua música. Suposo que soc una mica així en aquest sentit. Tinc molta energia. Sempre s'ha acusat les meves composicions d'una complexitat excessiva. Són complexes, ho accepto, però no puc assumir la paraula *excessiu*. Soc un fill del nostre temps, m'agraden les coses complicades», va afirmar Lindberg sobre la seva obra.

Si la música de György Ligeti durant els anys 40, influenciada en gran mesura per Bartók i l'estudi de la música folklòrica, té una relació directa amb l'aïllament a què es va veure abocat el seu país a causa de les diverses opressions polítiques, el Ligeti dels anys 60, després d'aconseguir escapar d'Hongria el 1956, respon a aquest creador en contacte continu amb les avantguardes.

A través dels cèlebres cursos de Darmstadt, així com dels avenços en el camp de la música electrònica gràcies a la creació el 1951 de l'estudi de música electrònica de Colònia (el primer

d'aquestes característiques), la música de Ligeti es desenvolupa en un personalíssim món sonor que no respon ni als corrents postserialistes ni tampoc a la influència neodadaista de determinades músiques. D'aquesta manera, Ligeti desenvolupa el concepte de 'cristallització harmònica', un procés de pensament harmònic intervàlic que difereix de l'harmonia tradicional. A través de laberíntiques textures intervàliques, crea una complexa xarxa sonora polifònica: «el que hi ha a la partitura és polifonia, però el que s'escolta és harmonia». L'obra *Lontano*, del 1967, és el resultat d'aquest procés de decantació estilística recorregut per Ligeti en obres prèvies com *Apparitions* (1958-59) o *Atmosphères* (1961). Fins i tot els títols de les tres obres, 'aparicions', 'atmosferes' i 'llunyà' o 'des de la distància' –possibles traduccions de *Lontano*– responen no només a una idea poètica, sinó a una fèrria voluntat artísticotècnica. Això dona com a resultat obres d'un lirisme molt particular, gairebé nuclear.

EN COPRODUCCIÓ AMB:

es muc

ESCOLA SUPERIOR DE MÚSICA DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE

B Sabadell
Fundació